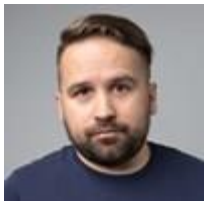

Što Ministarstvo financija radi oko utjerivača dugova? Sad tvrdi da će ih nadzirati

Piše: [Ilko Ćimić](#) 17:59, 27. ožujka 2023.

Foto. Luka Stanzl (Pixsell), Shutterstock

U IZJAVI za Index, pravobraniteljica za djecu Helenca Pirnat Dragičević naglasila je kako je njen ured prije dvije godine imao niz postupanja vezanih za općenitu prijavu te objave o neprimjerenosti i nepoželjnoj praksi tvrtki koje se bave otkupom dugovanja i naplatom potraživanja jer su beskrupulozno uznemiravali dužnike i članove njihovih obitelji, među kojima su i djeca.

"Tada smo Ministarstvu financija uputili preporuku da se angažiraju radi reguliranja ovog područja radi zaštite dostojanstva i prava djece čiji su roditelji ili drugi članovi obitelji dužnici", rekla je pravobraniteljica Pirnat Dragičević za Index.

Neregulirano tržište od pet milijardi eura

Od Ministarstva financija smo zatražili da nam odgovore jesu li što poduzeli, a iz odgovora koji smo dobili razvidno je da Ministarstvo financija nije napravilo ništa, no kažu nam kako ove godine planiraju zakon koji bi u Hrvatskoj prvi put trebao regulirati rad utjerivača dugova.

Iz ureda ministra financija Marka Primorca naglašavaju kako će utjerivači dugova napokon dobiti i regulatora. S druge strane oporba na čelu sa šefom SDP-a Peđom Grbinom i zastupnicom Možemo Sandrom Benčić zalaže se za ukidanje ovih agencija.

Naglasimo da već gotovo 20 godina u Hrvatskoj posluju agencije za naplatu potraživanja, čije djelovanje do danas nije regulirano. Naime, hrvatske banke prodaju nenaplative i teško naplative kredite agencijama za naplatu potraživanja, koje nisu registrirane kao kreditne

institucije, nego kao obični d.o.o., pa nisu pod nadzorom HNB-a ili Hanfe. To tržište vrijedno je oko pet milijardi eura. No krenimo redom.

Kako su doznale Index Istrage, od tvrtke EOS Matrix procurilo je više od 181 tisuće osobnih podataka, a među njima su i podaci 294 maloljetne osobe. Drugo je to veliko curenje podataka nakon što je u prosincu prošle godine otvorena istraga zbog curenja 77 tisuća osobnih podataka iz tvrtke B2 Kapital.

Postoji osnovana sumnja na to kako više agencija za naplatu potraživanja, koje djeluju na području Hrvatske, razmjenjuje baze podataka, što ne bi smjele raditi, te tako dolazi do curenja tih podataka. Osim činjenice da je riječ o najvećem curenju osobnih podataka do sada, sporno je što baza podataka EOS Matrixa sadrži i osobne podatke 294 maloljetne osobe te je razvidno kako su ovi utjerivači dugova skupljali osobne podatke o maloljetnicima.

Oporba za ukidanje agencija

Iz tvrtke EOS Matrix su u izjavi za Index priznali kako njihova baza podataka zaista sadrži podatke o maloljetnicima, no da to rade temeljem pravomoćnih sudskih rješenja o nasljeđivanju, odnosno za osobe za koje je utvrđeno da su nasljednici osoba koje su dužnici.

No istražujući tvrtku EOS Matrix smo u njihovim financijskim izvještajima pronašli da ta tvrtka kod procjene budućih novčanih tokova koristi model koji uključuje potencijalne nasljednike te međusobne odnose, odnosno rodbinu.

EOS Matrix ne negira da ovaj model postoji, no tvrdi da on "predstavlja intelektualno vlasništvo i kao takav ne iznosi se javnosti". AZOP je potvrdio da je započeo istragu.

Naglasimo da je oporba nedavno uputila prijedlog zakona kojim bi se onemogućila prodaja potrošačkih kredita agencijama za naplatu potraživanja bez pristanka dužnika. To bi vrijedilo samo između banaka. Prijedlog zakona objasnili su nedavno šef SDP-a Peđa Grbin i zastupnica Možemo Sandra Benčić, koji su se danas očitovali o temi curenja podataka.

Što rade iz Ministarstva financija?

"Država spram utjerivača dugova nije stvorila niti bazični okvir za zaštitu podataka građana, svatko može sada vidjeti gdje bilo tko od tih ljudi živi, svatko može znati da su nekome nešto dužni, a da ne govorim da smo djecu izložili tome da su njihovi podaci javno poznati, kao i da su poznati u kontekstu dugovanja", rekla je danas na temu curenja podataka zastupnica Benčić.

Grbin je danas rekao kako će sabor za otprilike mjesec dana raspravljati i glasati o zakonu koji bi regulirao rad tih agencija te kako će ovaj tjedan u saborsku proceduru uputiti prijedlog izmjene zakona o obveznim odnosima koji bi trebao regulirati pitanje apsolutne zastare za određene potrošačke odnose, odnosno "neotplative dugove".

A što radi Ministarstvo financija? Danas smo im se obratili kako bismo doznali je bilo postupanja prema tvrtkama koje se bave utjerivanjem dugova, a po predstavnici Ureda pravobraniteljice za djecu.

Čekali su direktivu

Iz odgovora koji smo dobili razvidno je kako nije bilo postupanja, no iz Ministarstva financija naglašavaju da je to ministarstvo uvidjelo važnost i osjetljivost ove teme za naše građane te će tijekom ove godine predložiti sveobuhvatan zakonodavni okvir koji će sadržavati mjere za bolju zaštitu dužnika i to ne samo nakon kupoprodaje potraživanja nego i prije toga.

"Radi toga je u Planu zakonodavnih aktivnosti za 2023. godinu predviđeno da će Ministarstvo financija u III. kvartalu 2023. uputiti u proceduru Vlade Republike Hrvatske zakon kojim će se urediti rad subjekata koji se bave djelatnošću otkupa i naplate potraživanja, pritom uzevši u obzir potrebu usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s propisima Europske unije, u prvom redu s Direktivom (EU) 2021/2167 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2021. o pružateljima usluge servisiranja kredita i kupcima kredita te izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2014/17/EU (Tekst značajan za EGP, u daljnjem tekstu: Direktiva 2021/2167)", ističu iz Ministarstva financija.

Zakon mora biti donesen do kraja godine

Iz ovog ministarstva naglašavaju da je i ranije postojala namjera urediti okvir rada tzv. agencija za naplatu potraživanja, a radi jasnoće postupanja čekalo se donošenje zajedničkog zakonodavstva na razini Europske unije, koje je trebalo sveobuhvatno urediti ovo područje. Ono je donesena prije godinu i pol dana, a države članice moraju ga prenijeti u nacionalne pravne sustave i objaviti do 29. prosinca 2023. godine.

Iz Ministarstva ističu kako će se primjenom Direktive 2021/2167 osigurati i ujednačeni uvjeti za ulazak kupaca kredita i pružatelja usluga servisiranja kredita na tržište, ali i omogućiti da se temeljem odobrenja za prekogranično poslovanje djelatnosti obavljaju na cijelom jedinstvenom tržištu Europske unije.

"Kako je i vidljivo, zakonodavstvo usvojeno na razini Europske unije, tj. Direktiva 2021/2167, predstavlja samo određene prilagodbe u ovom području te, iako su očekivanja bila drugačija, nije u konačnici uredilo sve aspekte koji su bitni u nacionalnim zakonodavstvima pojedinih država članica, uključujući i Republiku Hrvatsku", govore nam iz Ministarstva financija.

Posebno se uređuje nadzor nad utjerivačima dugova

Uz potrebu usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s propisima Europske unije, novim propisom koji je u pripremi adresirat će se i bolja zaštita dužnika prije i nakon kupoprodaje potraživanja. Kako najavljuju iz Ministarstva, naglasak će biti na uređenju odnosa s dužnicima te na uspostavi sustava obavješćivanja prije i nakon kupoprodaje potraživanja, odnosno na uređenju odnosa između dužnika i serviseru potraživanja.

Uz to, posebno će se urediti i nadzor nad radom subjekata koji se bave djelatnošću otkupa i servisiranja potraživanja općenito, s obzirom na to da je riječ o društvima koja između ostalog preuzimaju financijska potraživanja koja je potrebno nastaviti pratiti.

"Dodatno, tijekom ove godine će se revidirati i odredbe Zakona o stambenom potrošačkom kreditiranju i Zakona o potrošačkom kreditiranju kako bi se na adekvatan način adresirala potreba primjene učinkovitih mjera restrukturiranja prije pokretanja ovršnih postupaka, odnosno prije kupoprodaje potraživanja", stoji u odgovoru Ministarstva financija.

Mogućnost ustupaka za potrošače

Kako su pojasnili, pri odlučivanju o tome koje mjere restrukturiranja primijeniti vjerovnici bi trebali uzeti u obzir pojedinačne okolnosti potrošača, njegove interese i prava, kao i mogućnosti potrošača da otplati kredit. Inače, mjere restrukturiranja su prepoznate i u važećem zakonodavnom okviru, a bit će i dodatno razrađene tako da će propisivati mogućnost ustupaka za potrošača, kao što su potpuno ili djelomično refinanciranje ugovora o kreditu ili izmjena njegovih postojećih uvjeta, uključujući, između ostalog, produljenje njegovog trajanja, promjenu vrste ugovora o kreditu, odgodu plaćanja cijele obročne otplate ili njezinog dijela za određeno razdoblje, promjenu kamatne stope, ponudu za odgodu plaćanja, djelomične otplate, djelomičan oprost i konsolidaciju duga, pri čemu to nije iscrpan popis pa će se razmotriti i dodatne mjere.

"Svi će navedeni zakonski prijedlozi, uključujući i zakon kojim će se urediti kupoprodaja i servisiranje potraživanja, biti pravovremeno objavljeni na portalu e-Savjetovanje te će građani i stručna javnost imati mogućnosti iznijeti svoje prijedloge i komentare na predložene tekstove zakona", ističu na kraju iz Ministarstva financija.